

tulit 1.10.01
Aalest. n. 172/10.10.2001

M

1

ETELÄ-POHJANMAAN MAAKUNTAMUSEO

Törnävä, 60200 Seinäjoki

Puh. (06) 416 2642

Fax. (06) 416 2646

Mirja Miettinen
Museovirasto

Lähetän Sinulle materiaalia Soinin kahdesta kohteesta. Kävin Soinissa 12. syyskuuta 2001 tutustumassa Laasalan kylässä oleviin rökkiöihin sekä Iiroonjärven lähistöllä ihmettelemässä kahta suurta kiveä.

mjr 757 01 0003

Soinin **Kuninkaankivi** sijaitsee karttaan merkityllä paikalla keskellä nykyistä rämettä, joka on ollut entistä suota. Iiroonjärven länsipuolelta menevältä maantieltä on merkitty polku Kuninkaankivelle. Matkaa maantieltä on noin 150 m.

Kuninkaankivi on laakea suuri siirtolohkare, jonka laki kohoaa ympäristöstään vähän yli 2 metrin korkeudelle. Kivi on polun puolelta jyrkkäreunainen, mutta länsipuolelta loivasti laelle nouseva. Kiven korkeimmalle kohdalle, laakealle laelle on hakattu risti ja sen läheisyyteen kaksi lukua 425 ja 132, niin kuin valokuvista voi nähdä. Numeroitten suuruudesta voi saada käsityksen oheisista piirroksista.

Kuninkaankivi lienee joku rajakivi. Eri tulkintoihin en ota kantaa. Paikalla tein kuitenkin mielenkiintoisen havainnon. Melko tarkkaan kiven laella olevan ristin sakaroitten suunnassa oli kolmella suunnalla melko suuret kivet, joiden voisi ajatella olevan jonkinlaisena rajan suuntaa osoittavana kivenä eli haruskivenä niin kuin oppaani, opettaja Lauri Kriikkula asian ilmaisi. Neljäs haruskivi puuttui. Se oli joko jäänyt ojamultien alle tai sitä ei ole ollutkaan. Muita kookkaita, näkyviä kiviä ei Kuninkaankiven ympärillä ollut. (Valöökuvat 1 - 3)

Kuninkaankiven merkityksen voisi ilmeisesti selvittää tarkkojen asiakirja- ja karttatutkimusten avulla.

mjr 759 01 0004

Iiroonjärven rannalla järven luoteisnurkassa aivan vesirajassa on kookas kivi, jota kutsutaan **Iiroonkiveksi** tai **Koppelokiveksi**. Koppelokivi on huomattavasti Kuninkaankiveä pienempi, mutta samalla tavoin päältä laakea. Malliltaan soikean kiven pinnassa on pituussuunnassa ura, joka molemmissa päissä haarautuu kahdeksi. Ura on keskiosaltaan noin 50 cm:n pituudelta vähän syvempi kuin muilta osiltaan. Tuota keskiosaa on voitu joskus hakata suuremmaksi ja vähän syvemmäksi. Mutta yhtä kaikki uskon, että kiven pinnassa näkyvä ura on luonnollinen, ohut halkeama,

joka voi ulottua kiveen syvälekin ja joka on aikojen kuluessa rapautunut suuremmaksi. Iiroonkivi sinänsä kokonsa puolesta voi olla vanha rajakivi, mutta en usko, että kivessä olevat juonteet olisivat minkään rajan suuntaa osoittavia viivoja. Kivestä emme Lauri Kriikkulan kanssa löytäneet muita kuvioita taikka numeroita. (Valokuvat 4 – 6)

Soinin Laasalan kylässä sijaitseviin **röykkiöihin** tutustuin Etelä-Pohjanmaan metsäkeskuksen Ähtärin toimiston metsäsuunnittelija Heikki Mäkelän kanssa. Oheisessa kartassa punaisella tähdellä merkitty kartta on sijoitettu väärään paikkaan. Röykkiöt sijaitsevat tähdestä noin 200 - 300 metriä länteen päin Piilokallion laen etelä- ja itäpuolella.

Ensiksi poikkesimme **kohtaan 1**, joka on Piilokallion eteläpuolella sijaitsevan kallion, kartassa Hyypänlinna, päällä. Kallion länsireuna on varsin jyrkästi ala suolle viettävää rinnettä, jossa oli noin 2,5 – 3 metriä korkean kallioseinämän alla, sen edessä noin 2 m pitkä ja noin 0,5 m korkea latomus. Latomuksen ja sisäänpäin viettävän kallioseinämän välissä oli toista metriä leveä syvennys. Mäkelän kanssa oletimme, että se voisi olla jonkun metsästäjän latomus ja hyvä, suojaisa pyyntipaikka. Latomus ei ollut erityisen sammaleinen, joten se ei liene kovin vanha. (Valokuvat 7 – 10)

Paikka 2 sijaitsee Piilokallion laen eteläpuolella, vähän lakea alemmalla tasolla, joka loivasti viettää länteen. Paikalla on 6 – 7 kpl röykkiöitä. Suurin röykkiö on noin 1 m korkea ja itä-länsi –suunnassa soikea tai pisanan muotoinen siten, että itäpää on korkeampi ja pyöreämpi. Länsipää on terävämpi ja matalampi. Sama muoto on nähtävissä myös muissa röykkiöissä, jotka sijaitsevat suurimman röykkiön länsi- ja eteläpuolella. Röykkiöt näyttivät lisäksi sijaitsevan kahdessa rivissä, kolme kummassakin, muutaman metrin etäisyydellä. Röykkiöistä länteen on jyrkähkö kallionrinne alas suolle. Näköala on komea.

Röykkiöistä on vaikeata saada sellaisia kuvia, joista saisi käsityksen muodosta ja koosta suhteessa ympäristöön. (Valokuvat 11 – 15)

Paikka 3 sijaitsee edellisestä itään noin 30 m. Alue on louhikkoinen ja jossain määrin itään viettävää rinnettä. Noin 5 m x 5 m alueella on sen itäkaakkoisella reunalla sammalen peittämää matalaa latomusta, ikään kuin pieni kiviäitä. Tästä paikasta noin 20 m koilliseen on ainakin 1 latomus, joka on noin 1.5 m pitkä ja noin 1 m korkea, sammaloitunut, nykyisen hakkuuaukean reunalla ja laikutuskoneen osaksi rikkoma. (Valokuva 18)

Edellä olevasta noin 8 m koilliseen on noin 3 m pitkä ja noin 1 m leveä latomus, joka on myös hakkuuaukean reunalla ja laikutuskoneen toisesta päästä rikkoma. (Valokuvat 16 ja 17)

Edellä mainittujen latomusten lähistöllä on ainakin yksi latomus, noin 2 m kanttiinsa, notkelmassa.

14/759 010005

6/5...

Paikka 4 sijaitsee Hyypänlinna-nimen L-kirjaimen kohdalla eli paikasta 2 noin 30 m etelään. Noin 30 m:n alueella on useita pieniä ja maastosta noin 0,5 m korkeammalla olevia kivikasoja tai latomuksia ainakin 7 kpl. Yksi latomuksista on ontto kuin pieni uuni ja sen tasaisella pohjalla on kiviä ja hiiltä. Tästä noin 15. m länteen on noin 2 m pitkä ja noin 1 m korkea ja noin 40 cm leveä eli noin kivien levyinen latomus, joka on päältä sammaloitunut. Tästä edelleen länteen on noin 1 m pitkä ja noin kivien levyinen, noin 1 m maastosta kohoava latomus. (Valokuva 19)

Edellisen länsipuolella on noin 4 – 5 m pitkä ja liki metrin maaston pinnasta kohoava latomus. (Valokuva 20)

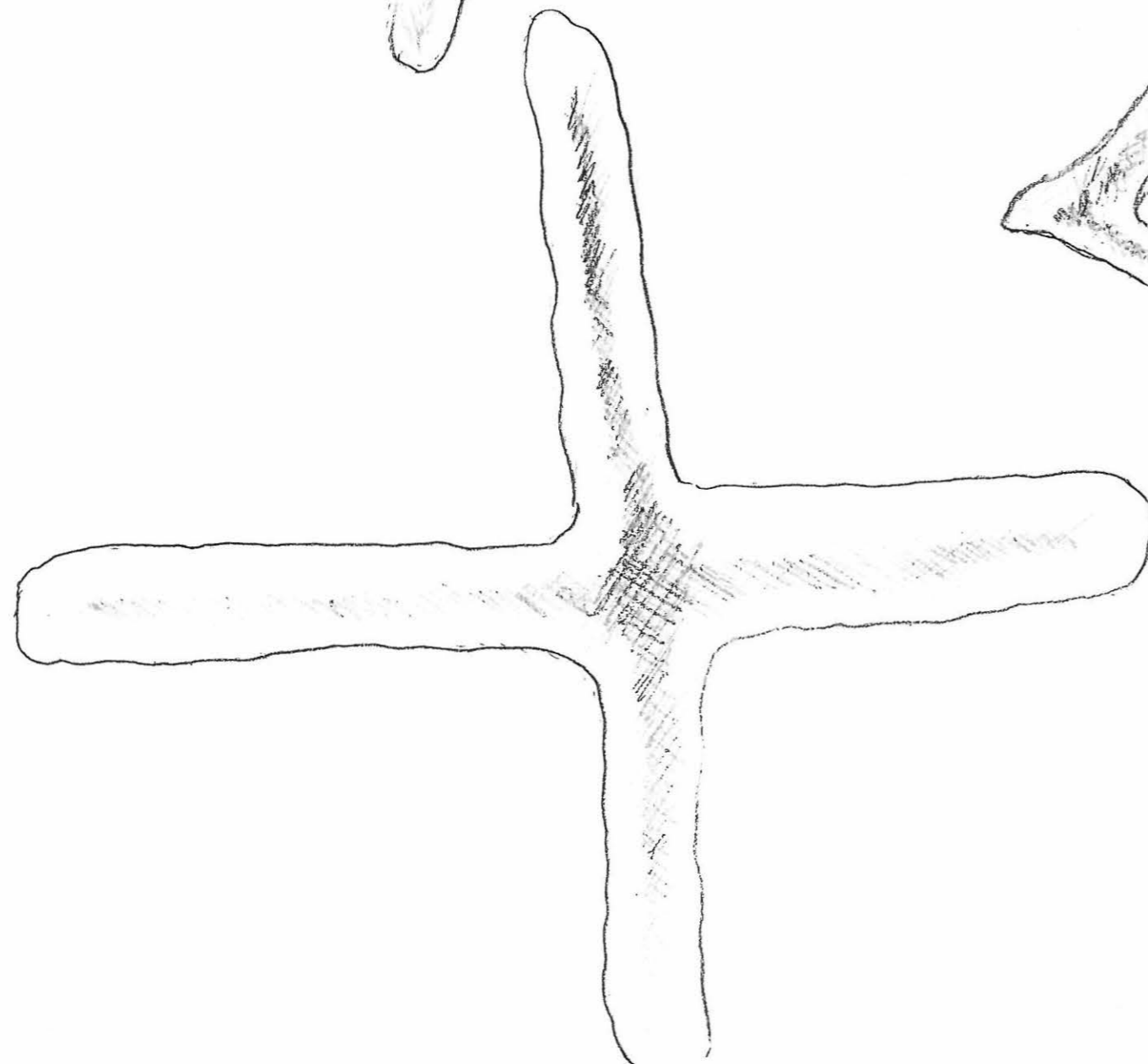
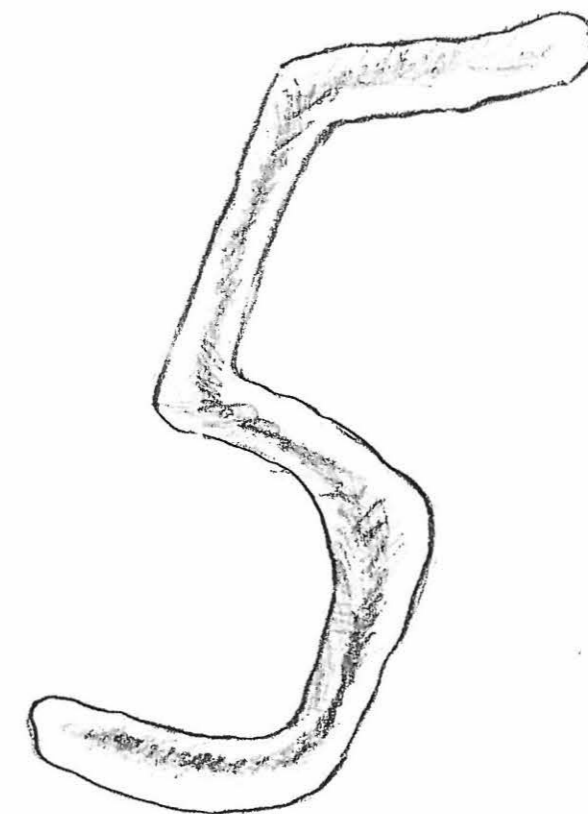
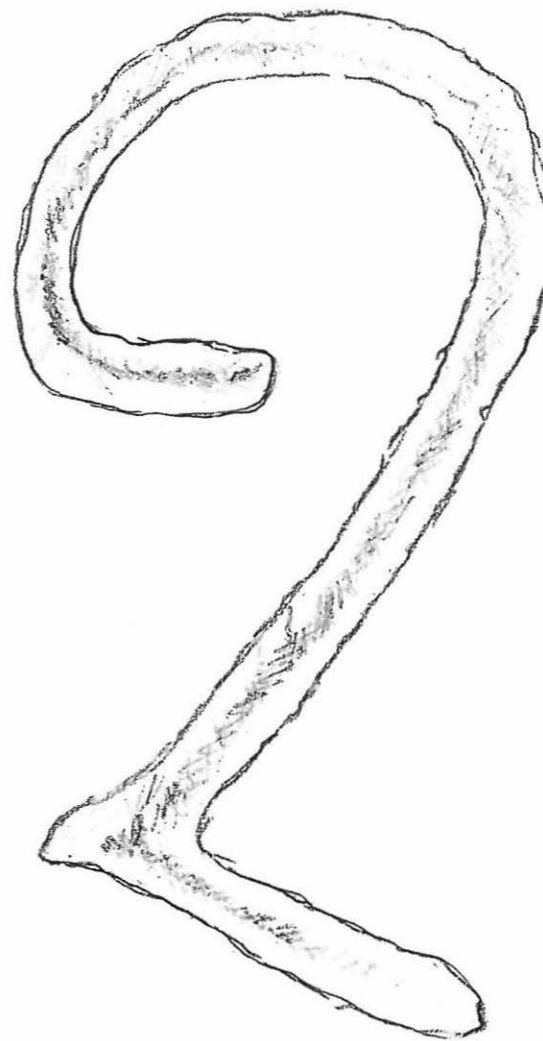
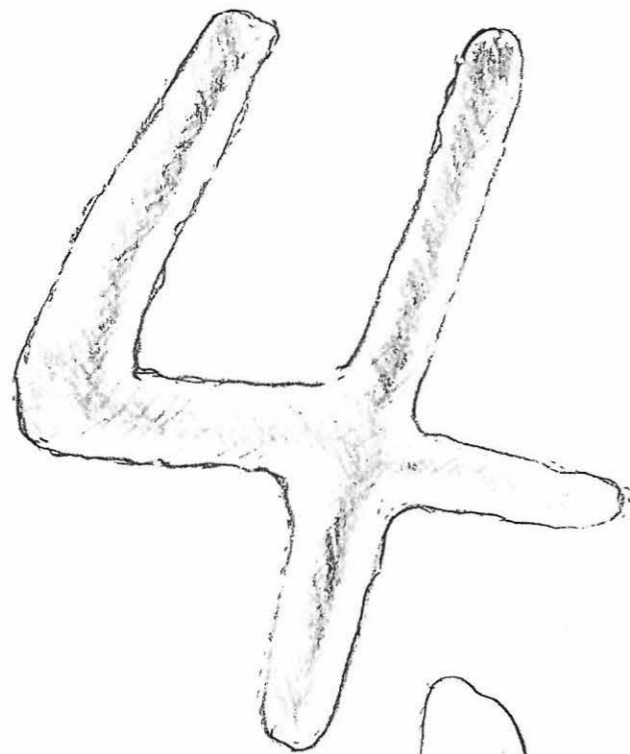
Vielä pienempiäkin latomuksia on lähistöltä löydettävissä. Maasto on sen verran kivistä, että en usko, että kyseessä olevat rökkiöt liittyisivät kaskiviljelyyn. Luontaisiakaan ne eivät voi olla – eivät ainakaan kaikki. Kohteen 2 rökkiöt ovat mielestäni selvästi sammaleisempia ja ilmeisesti vanhempia kuin muut. Ne ovat enemmänkin koottuja kivikasoja, jotka ovat keskiosaltaan kohoavia, mutta eivät nekään ole mielestäni luontaisia. Sen sijaan paikkojen 3 ja 4 latomukset ovat selvästi paikalleen aseteltuja, ladottuja kivirakennelmia mutta selkeästi paikan 2 rökkiöitä nuorempia.

Tämän kummemmin en osaa kohteita luonnehtia. Iiroonjärven ja Laajalan karttojen lisäksi lähetän Museovirastolle kohteista ottamiani valokuvia yhteensä 20 kpl, joista on luettelo ohessa. S/

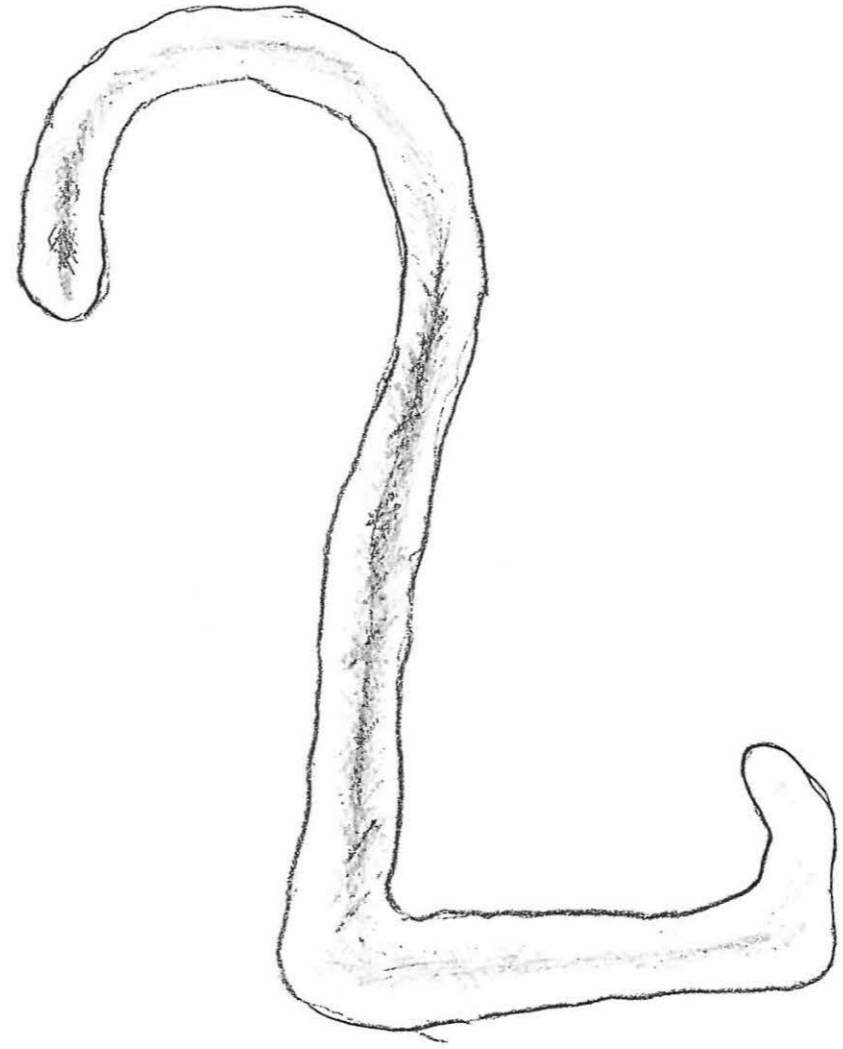
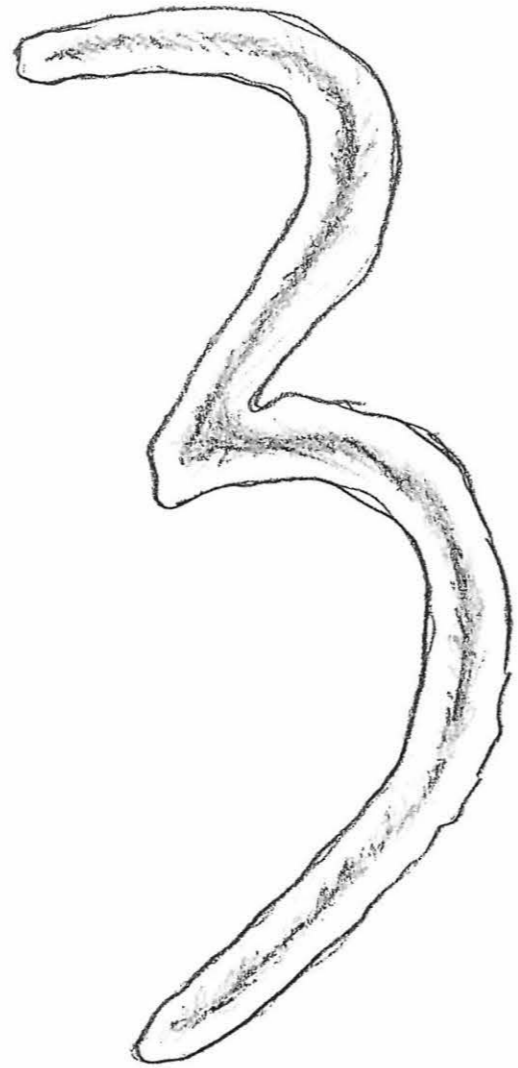
Hyvää syksyä!

Seinäjoella 27. syyskuuta 2001

Risto Käsälä
Maakunta-amanuessi

SOINI KUNINKAANKIVI
NUMEROT 1:1
12. 9. 2001
RISTO KÄNSÄLÄ

SOINI KUNINKAANKIVI
NUMEROIDEN KOKO 1:1
12. 9. 2001
RISTO KÄNSÄLÄ

Etelä-Pohjanmaan metsäkeskus
Ähtärin toimisto

Kivirakennelmat

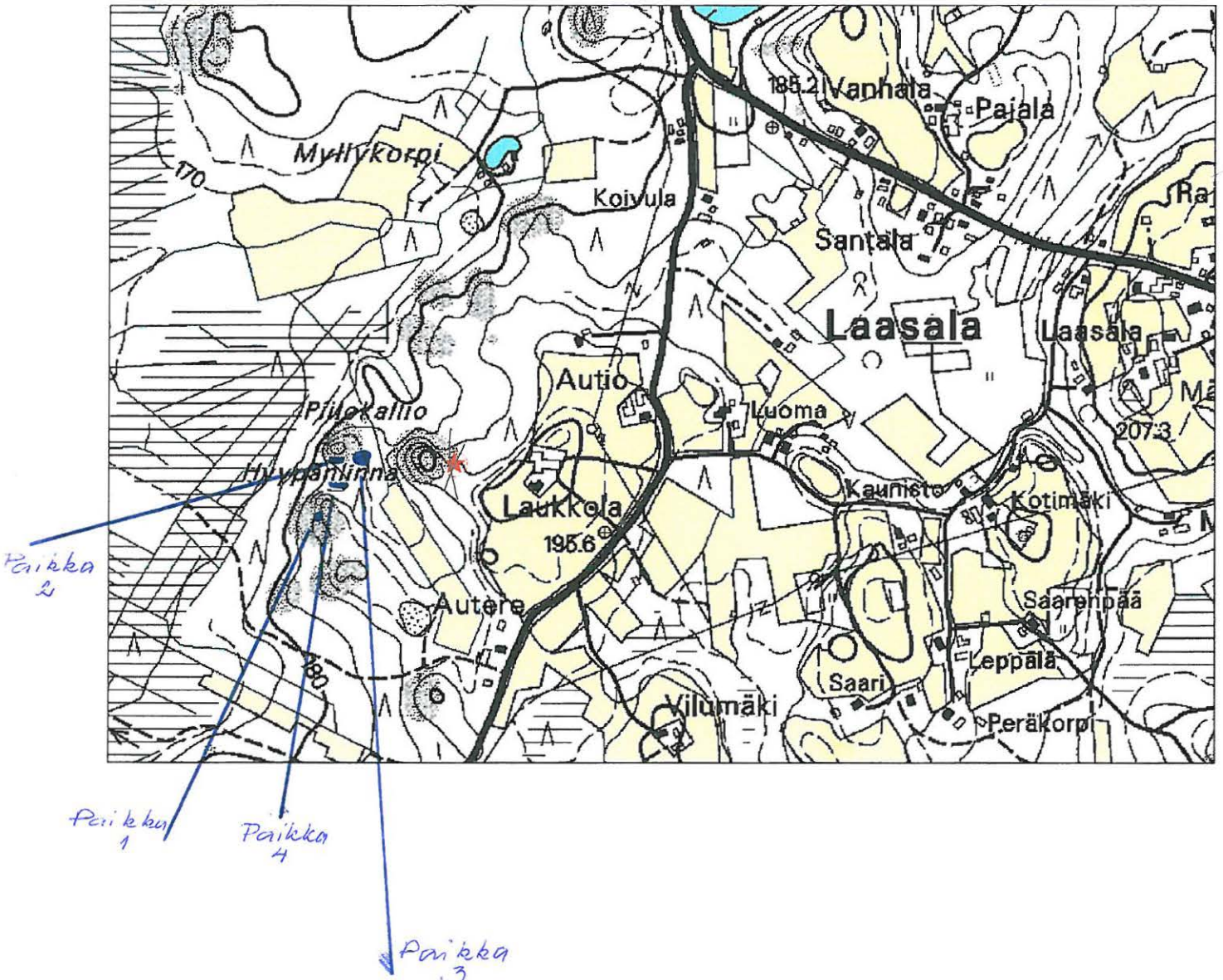
Viitaten puhelinkeskusteluunne 23.8. Soinin Laasalan kylästä löytämäni
kivirakennelmien
karttakoodinaatit ovat X=6975 80 Y=2503 20, Peruskartta 2242 03 B Laasala.

Toivoisin pääseväni mukaan kun menette tutustumaan kohteeseen, saisin samalla
tietoa itselleni ja metsänomistajille annettavaksi tällaisien kohteiden
huomioimisesta metsätaloudessa.

Terveisin

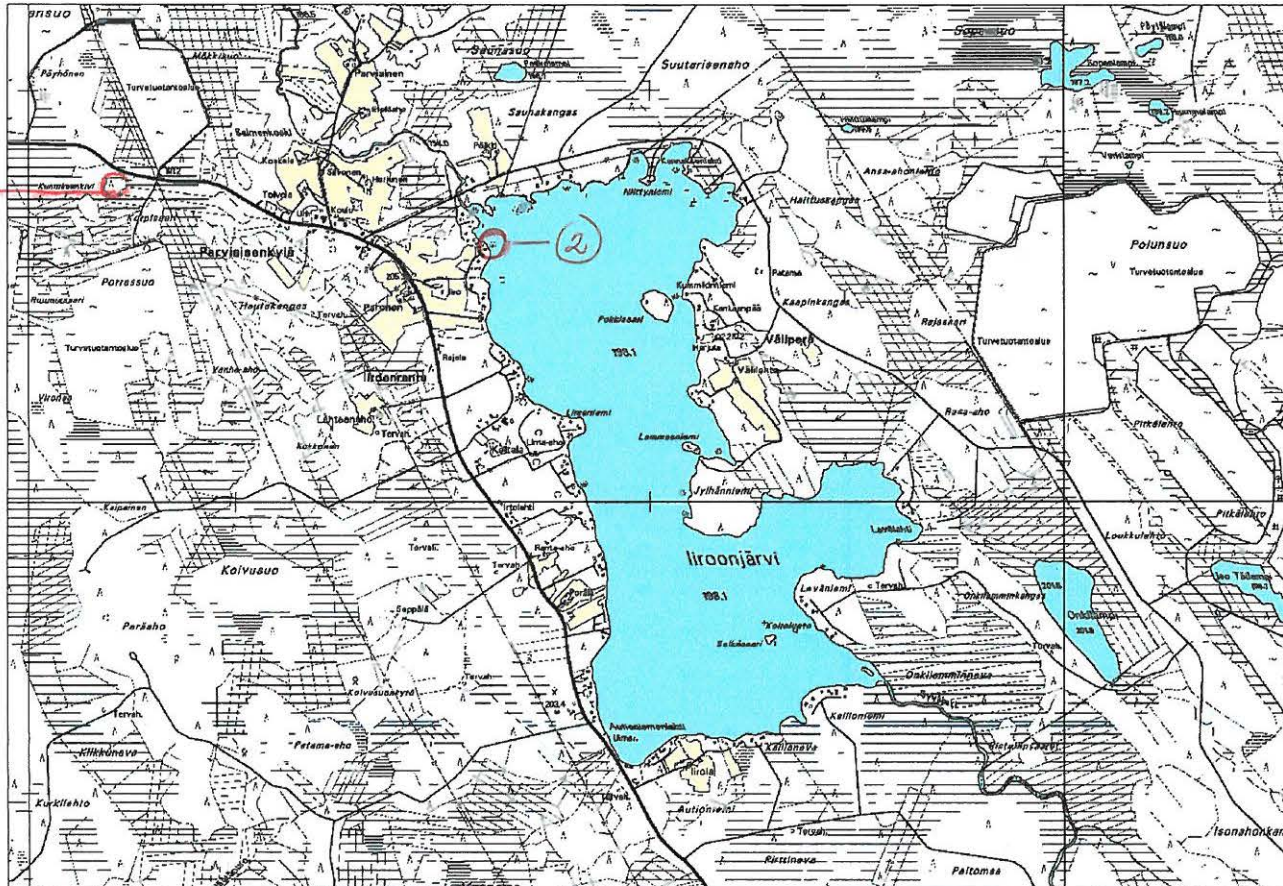
Heikki Mäkelä
Metsäsuunnittelija

puh. 0400-916585

Hei Risto

Sain faksin tervajokiselta Ilmari Pikkalalta (p.478 5124 fax 478 5274). Hän kertoi Soinissa olevan Iironjärven rannalla kaksi kiveä toisessa numerot 132 + 425 ja toisessa risti. Paikan näytti Soinissa asuva opettaja Lauri Kriikkula (Multiantie 764, 63800 Soini). Kyseessä on Pikkalan mukaan Pähkinäsaaren v.1323 rauhan raja: Kyrön, Pietarsaaren, Pirkkalan ja Rautalammin pitäjien. Kivellä tai kivillä on kaksi nimeä Iiroonkivi tai ilmeisesti myöhempi Kuninkaankivi. Kriikkulan mukaan Museovirasto ei ehkä tiedä kivistä. Liitän oheen kartan. Kartta kannattaa lähettää Kriikkulalle, jotta hän voi merkitä kiven tai kivien sijainnin. Kriikkula kertoi Pikkalan kanssa hanganneensa sammalia ja kirjoituksia teräsharjalla. Sanoin, että mitään ei saa tehdä ennen kivien tarkastamista.

px. 224206 Soini

- ① Kuninkaankivi (x 6971 58, y 251517)
- ② Iiroonkivi eli Koppelokivi!
(aw. + 6971 24, y 251718)

Valokuvaluettelo:

1. Soini, Kuninkaankivi, kuvattu polun varrelta idästä 12.9.2001. Kiven edessä opastaulun vieressä opettaja Lauri Kriikkula. Valokuva Risto Känsälä.
2. Soini, Kuninkaankivi, kuvattu kivelle johtavan polun varrelta kiven itäpuolelta 12.9.2001. Valokuva Risto Känsälä.
3. Soini, Kuninkaankivi, kiven päällä olevat hakatut merkit. Valokuva 12.9.2001, Risto Känsälä.
4. Soini, Iiroonkivi eli Koppelokivi Iiroonjärven rannassa. Valokuva 12.9.2001 Risto Känsälä.
5. Soini, Iiroonkivi eli Koppelokivi Iiroonjärven rannassa. Valokuva 12.9.2001 Risto Känsälä.
6. Soini, Iiroonkivi eli Koppelokivi Iiroonjärven rannassa. Kiven päällä seisoo opettaja Lauri Kriikkula. Valokuva 12.9.2001 Risto Känsälä.
7. Soini, Laasala, Hyypänlinnan kallio. Kallionkielekkeen alla latomus. Valokuva 12.9.2001 Risto Känsälä.
8. Soini, Laasala, Hyypänlinnan kallio. Näkymä kallion laelta lounaaseen. Valokuva 12.9.2001 Risto Känsälä.
9. Soini, Laasala, Hyypänlinna. Kallionkieleke ja sen alla oleva latomus. Valokuva 12.9.2001 Risto Känsälä.
10. Soini, Laasala, Hyypänlinna. Länteen tai lounaaseen päin oleva kallionkieleke ja sen alla latomus. Valokuva kielekkeen eteläpuolelta 12.9.2001 Risto Känsälä.
11. Soini, Laasala, Piilokallio. Paikka 2. Kallionlaen eteläpuolella olevat rökkiöt. Maastokuva suurin piirtein lounasta kohti. (Huom. Kompassia ei ollut suunnanmääritykseen.) Valokuva 12.9.2001 Risto Känsälä.
12. Soini, Laasala, Piilokallio. Paikka 2. Alueen kookkain rökkiö kuvattuna suunnilleen koillisen puolelta. Taustalla hämöttää Hyypänlinnan kallioita. Valokuva 12.9.2001 Risto Känsälä.
13. Soini, Laasala, Piilokallio. Paikka 2. Alueen kookkain rökkiö kuvattuna suunnilleen itäkoillisen puolelta. Taustalla oikealla näkyy pienempää rökkiötä. Valokuva 12.9.2001 Risto Känsälä.
14. Soini, Laasala, Piilokallio. Paikka 2. Pienempi rökkiö suunnilleen isommanlounaispuolella noin 4 – 5 metrin päässä. Valokuva 12.9.2001 Risto Känsälä.
15. Soini, Laasala, Piilokallio. Paikka 2. Etualalla pienempi ja takana isompi rökkiö kuvattuna suunnilleen etelälounaasta. Taustalla Piilokallion lakea. Valokuva 12.9.2001 Risto Känsälä.
16. Soini, Laasala, Piilokallio. Paikka 3. Paikasta 2 itään sijaitseva alue, hakkuuaukean vieressä. Noin 3 – 4 metriä pitkä latomus koillisen suunnasta kuvattuna. Valokuva 12.9.2001 Risto Känsälä.

17. Soini, Laasala, Piilokallio. Paikka 3. Sama latomus kuin edellä kuvassa 16 kuvattuna lounaan suunnasta. Valokuva 12.9.2001 Risto Käsälä.

18. Soini, Laasala, Piilokallio. Paikka 3. Noin 1,5 m pitkä ja noin 1 m korkea laikutuskoneen rikkoma latomus kuvattuna suunnilleen koillisen suunnasta. Valokuva 12.9.2001 Risto Käsälä.

19. Soini, Laasala, Piilokallio. Paikka 4. Noin puolitoista metriä pitkä ja noin metrin maanpinasta kohoava latomus. Valokuva 12.9.2001 Risto Käsälä.

20. Soini, Laasala, Piilokallio. Paikka 4. 4 – 5 m pitkä latomus. Valokuva 12.9.2001 Risto Käsälä.

Sönni KUNIKKAKIVI

K.1

KUVA IDÄSIÄ

K.2

KUVA IDÄSIÄ, KUVASTA OP. MURRI KRÜCKELÄ

UMOU. RISTO KÄNSÄLÄ

SOINI

KUNINKAANKIVI, HAKKAROKSET

K3

IIROINKIVI - KOPPELOKIVI

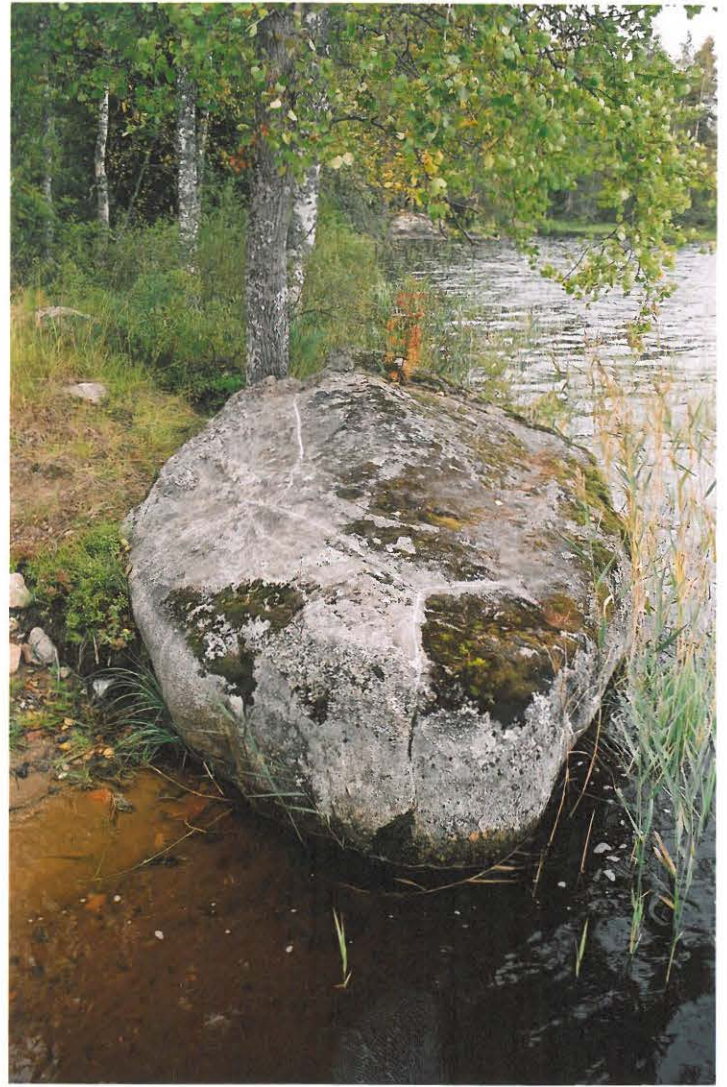
K4

KUV. RISTO KÄNSIÄ 2001

Soini, Iiroonkivi / Koppelokivi

k.5

Raja-tai Herkkikivi - Iiroonkivi
Iiroonjärven rannassa

k.6

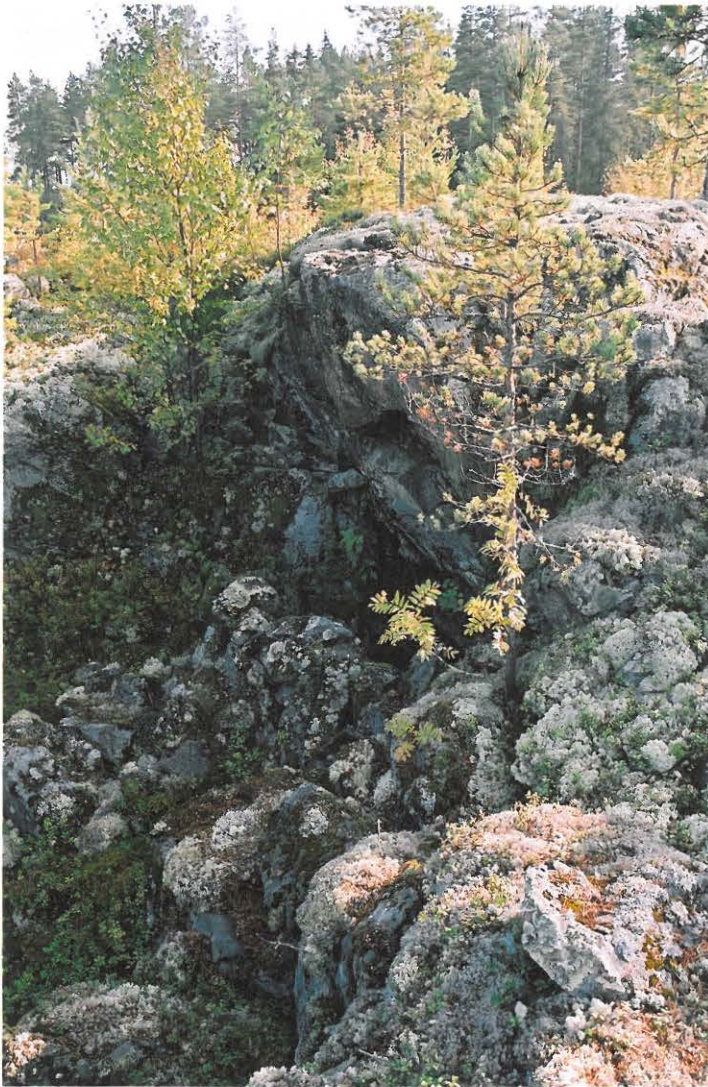

Iiroonkivi, kiveä opettaja
Lauri Krükkula

Kuv. Risto Känkäjä 2007

K7

L

SOINI LAASALA
HYYPÄNLINNA

LATOKSUS KALLION ALLA

K8

HYYPÄNLINNAN KALLIOLTA LÖUNAMASEEN
KUV. RISTO KÄNSIÄ 2007

SOINI LAASALA

HYYPÄNLINNA

K 9

LATOMUS KALLIOSEINÄN AUKA

K 10

LATOMUS LÄNTEEN-KOIVAKSEEN OLEVAN KALLION -
KIELEKKEEN JUURESSA

KUV. RISTO KÄNSÄÄ 2007

SOINI LAASALA

PIILOKALLIO

K.11

PAIKKA 2. LAEN ETELÄPUOLISET RÖYKEIÖT, SW:SK

K12

PAIKKA 2. SUURIN RÖYKEIÖ NE:SK, TANSTALLA
HUPPÄNLINNAN KALLIOITA

KW. RISTO KÄNSÄÄ 2002

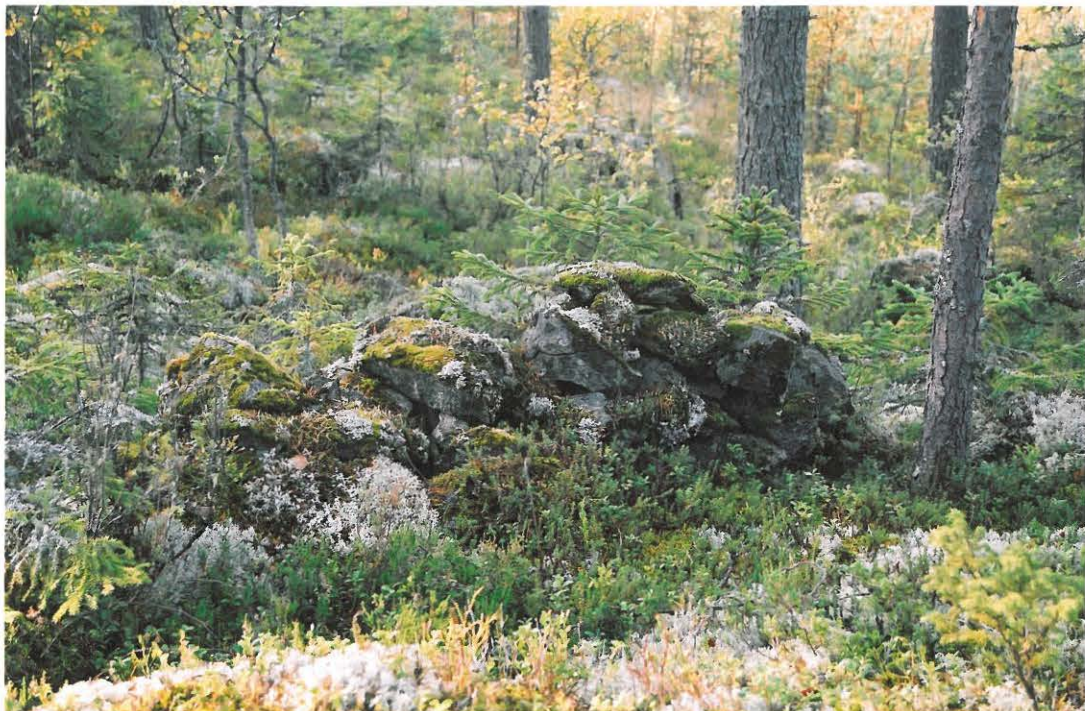
SOINI LAASALA
PILOKALLIO

K.13

PAIKKA 2. SUURIN RÖYKKIÖ ENN:stä

K.14

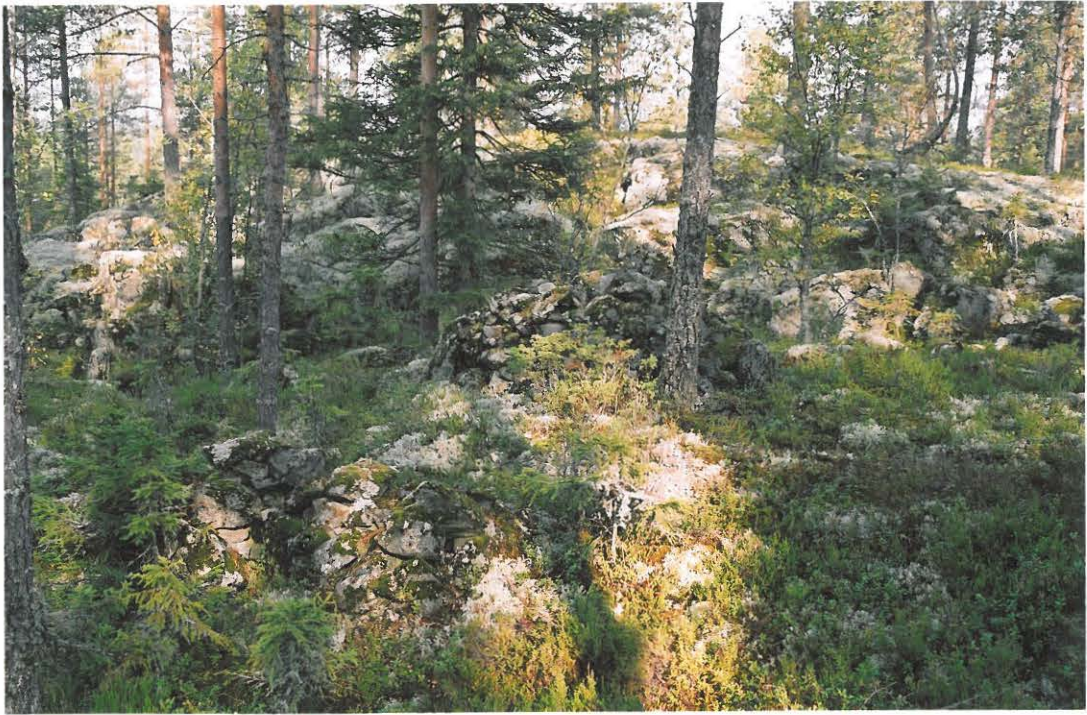

PAIKKA 2. pienempi röykkiö läheltä kuvan
13 isoa röykkiötä.

Kuv. RISTO KÄNSÄLÄ 2007

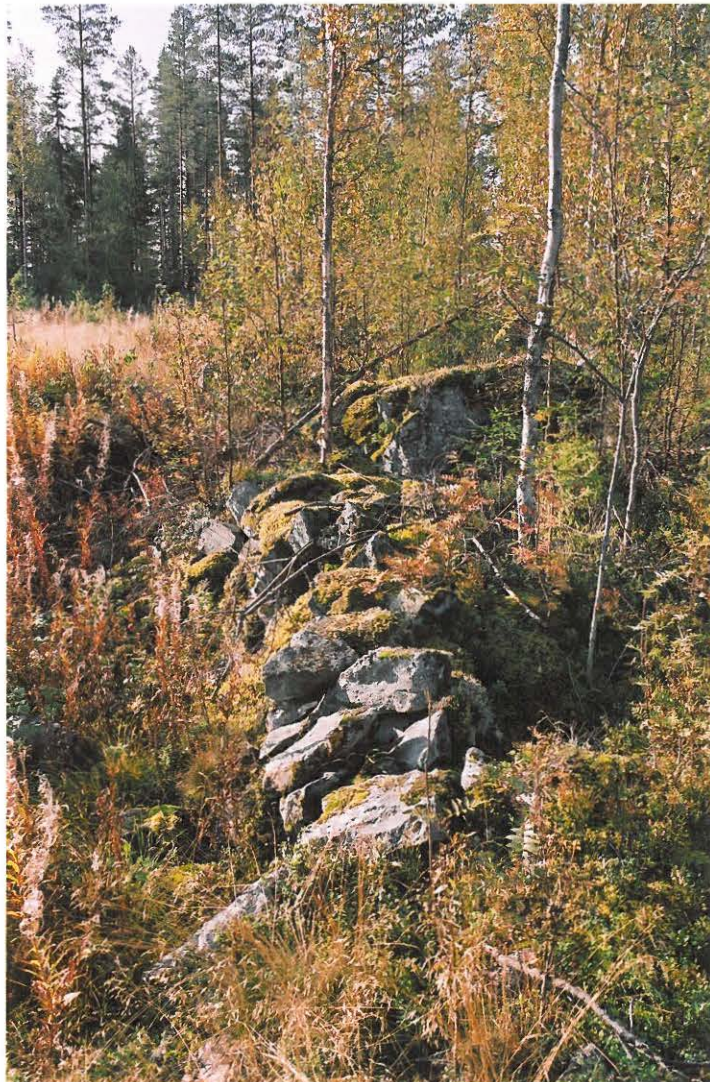
SOINI LAASALA
Piiokallio

K.15

Paikka 2, kaksi röykkiötä SWS:stä

K.16

Paikka 3, n.
3-4 m pitkä
latomus, NE:sh

KUVA
RISTO KÄNSÄLÄ
2001

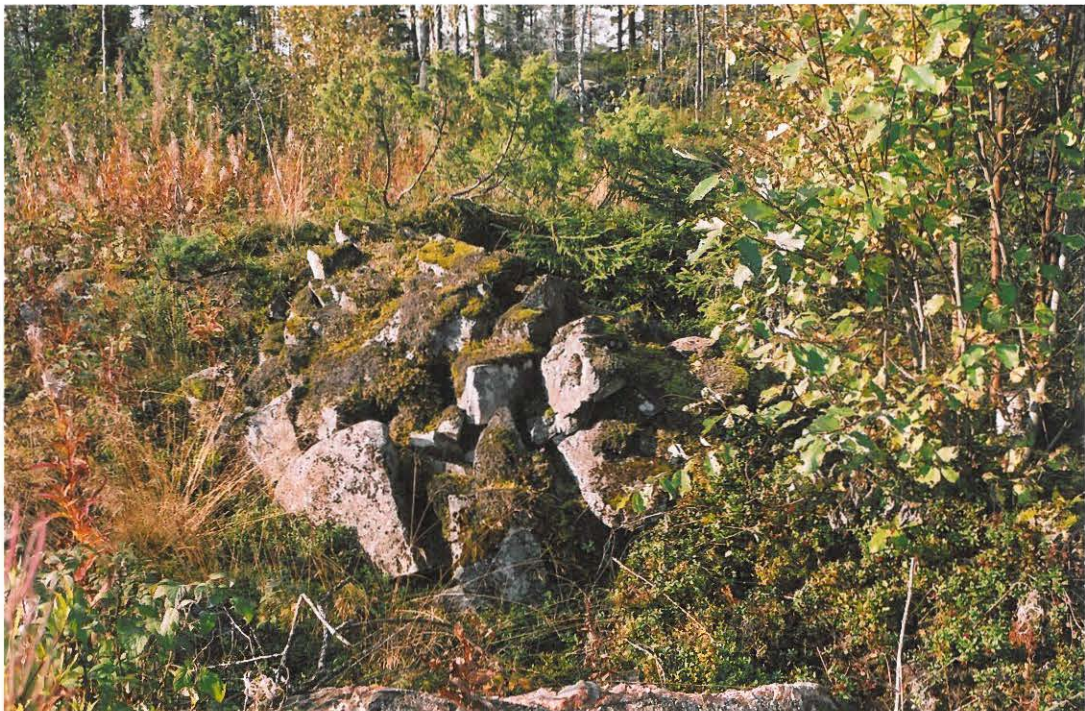
SOINI LAASALA
PILOKALLIO

K.17

PAIKKA 3 . LATOMUS (SAMAN KUIN KUVASSA 16). SW:sk

K.18

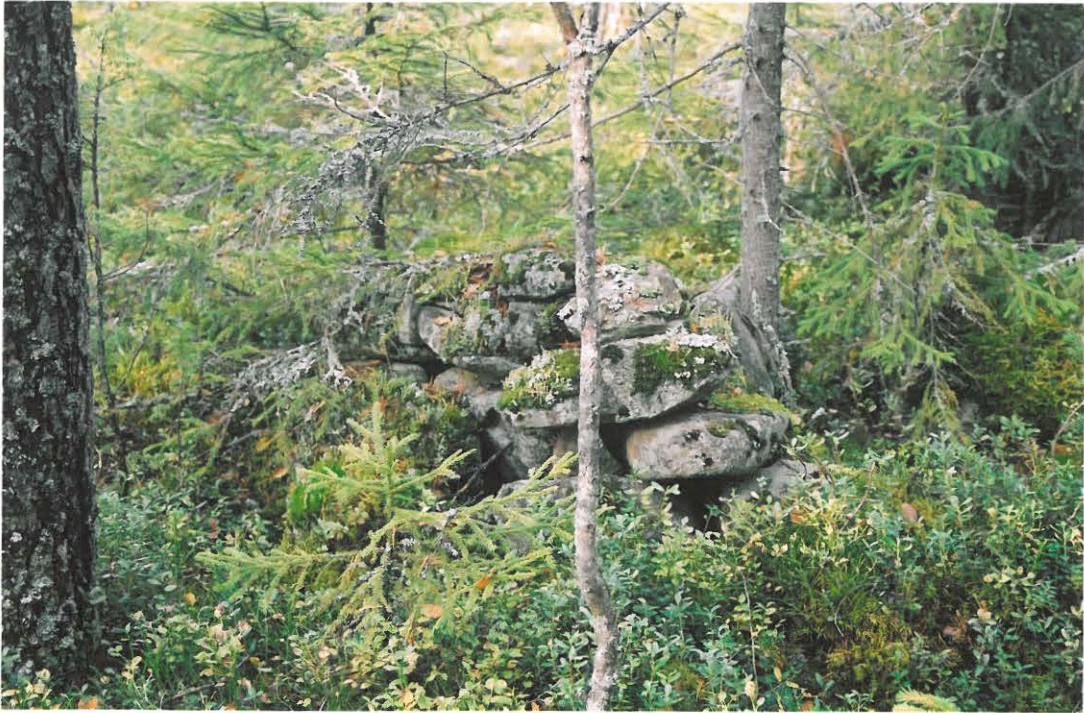

PAIKKA 3 . NI, S M PITKÄ JA NIIN KORKEA LATOMUS,
MAIKUTUKSEN PIKKOMU

kuu. RISTO KÄNSÄKÄ 2001

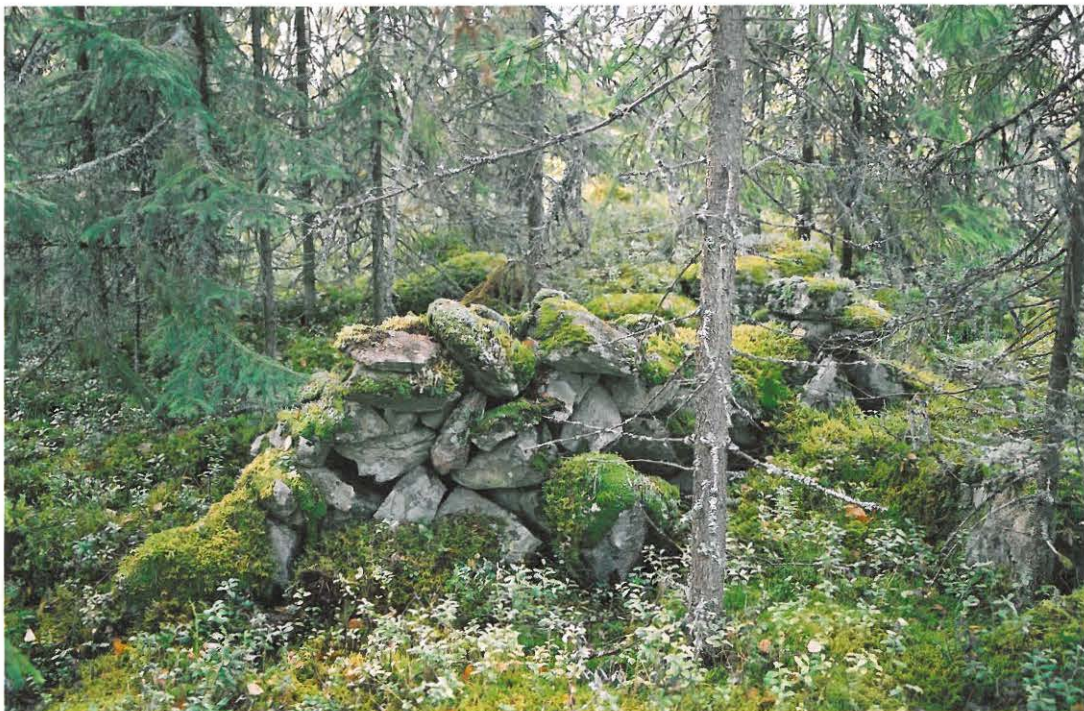
SOINI LAASAHA
PILKALLIO

K. 19

PAIKKA 4. 4,5 ~~SM~~ PITKÄ LATOMUS

K. 20

PAIKKA 4. 24,4 - 5M PITKÄ LATOMUS

2007
VALOK. RISTO KÄNSÄÄ